

กฎหมายปกครอง ครั้งที่ 7

กฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจของฝ่ายปกครอง

ทำความเข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพ

บทนำ: มโนทัศน์หรือข้อความคิดเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ

● พัฒนาการ

- เดิมมนุษย์เป็นทรัพย์สิน เป็นวัตถุ
 - แนวคิดเรื่องกรรมมีทาส
 - แนวคิดเรื่องเจ้าชีวิต
- ยุค Enlightenment
 - มนุษย์เกิดมาพร้อมสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
 - ไม่อาจพรากเอาไปได้ตราบที่เขาเป็นมนุษย์

บทนำ: มโนทัศน์หรือข้อความคิดเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ

● สิทธิ (Rights)

- อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคล
- เรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการ งดเว้นกระทำการ อย่างไม่ใดอย่างหนึ่ง
- สิทธิก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย

● เสรีภาพ (Freedom)

- สถานภาพที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน

บทนำ: มโนทัศน์หรือข้อความคิดเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ

- ข้อสังเกต

1. เสรีภาพต่างจากสิทธิตรงที่เสรีภาพไม่ใช่เรื่องของการเรียกร้องให้บุคคลกระทำหรืองดกระทำ
2. เสรีภาพไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น

- สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท

1. สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
2. สิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจ
3. สิทธิเสรีภาพในอันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐที่สำคัญ

1.เจตนาารมณั้ของกฏหมาย

- จั้ดระเบียบบการใ้สิทธิและเสรีภาพของราษฎร
- ป้องกันไม่ให้การใ้สิทธิเสรีภาพไปกระทบคนอื่นหรือประโยชน์สาธารณะ
- การตรากฎหมายเพื่อประโยชน์อื่นยอมเป็นการฝ่าฝืนเจตนาารมณั้แห่งรัฐธรรมนุญ
- ข้อสังเกต

1.เจตนารมณ์ของกฎหมาย

- รัฐธรรมนูญยอมให้มีการตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพได้บางกรณีเท่านั้น
- ตัวอย่างเช่น
 - เสรีภาพในการเดินทาง
 - เสรีภาพในการชุมนุม

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

ส่วนที่ ๑๑

เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม

มาตรา ๖๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

2.1 ต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป

- เป็นไปตามหลักความเสมอภาค
- บุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน
- บุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญจะต้องได้รับการปฏิบัติแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน
- อาจปฏิบัติแตกต่างกันโดยสามารถระบุบุคคลเป็นประเภทได้

THEMIS

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

2.2 ต้องมีความแน่นอนชัดเจน

- บุคคลย่อมไม่กล้าตัดสินใจใช้สิทธิหรือเสรีภาพกระทำการใด ๆ ได้เลย หากไม่สามารถคาดคะเนล่วงหน้าว่าการกระทำของตนจะมีผลทางกฎหมายอย่างไร
- ประกันความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะ (Legal Security)
- ดุลพินิจ เป็นสิ่งจำเป็นที่ชั่วร้าย

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

2.3 ต้องไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลัง

- ต้องมีประกาศ โฆษณากฎหมายนั้น ให้ราษฎรทราบล่วงหน้า ในราชกิจจานุเบกษา
- จะใช้กฎหมายที่เพิ่งประกาศนั้นกับข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่สิ้นสุดลงไปแล้วไม่ได้
- ไม่มีความผิด ไม่มีโทษโดยปราศจากกฎหมาย
 - คดีอาชญากรรมสงคราม
 - ฝ่ายนิติบัญญัติต้องประกาศการชดเชยสิทธิเสรีภาพเอาไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

- จำกัดเฉพาะโทษทางอาญาหรือไม่ ?
- คำวินิจฉัยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnel)
 - การกำหนดภาษีอันถือเป็น โทษทางภาษีก็นำมาห้ามย้อนหลังเช่นเดียวกัน
 - การห้ามย้อนหลังจึงไม่จำกัดเฉพาะโทษทางอาญาเท่านั้น
 - ขยายไปใช้กับกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษทุกประเภทด้วย

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

2.4 ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักความได้สัดส่วน

- หลักความได้สัดส่วนมีสถานะเป็นหลักทางรัฐธรรมนูญทั่วไป
- หลักความได้สัดส่วนเรียกร้องความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างกฎหมายที่ออกกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชน กับประโยชน์มหาชนที่จะได้รับ

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

- ประกอบด้วยหลักการย่อย ๆ สามหลักด้วยกัน
 1. หลักความสัมฤทธิ์ผล
 - ต้องเกิดขึ้นได้จริง ๆ ในทางปฏิบัติ
 - สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดระเบียบแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพ
 2. หลักความจำเป็น
 - กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - ถ้ามีหลายมาตรการที่จะสัมฤทธิ์ต่อผล ให้เลือกเอาที่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด
 3. หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ
 - ต้องก่อให้เกิดประโยชน์กับมหาชนมากกว่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้น
 - เปรียบเหมือนการลงทุนที่ไม่ควรจะขาดทุน

2. ลักษณะของกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาของอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง

2.5 ห้ามกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น

- ต้องไม่เป็นการตัดหรือเพิกถอนสิทธิเสรีภาพนั้น
- มาตรา 29 แห่ง รัฐธรรมนูญ 2540 , 2550

- การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้

รูปแบบของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่าย
ปกครองจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

4. รูปแบบของกฎหมาย

- ต้องระบุมাত্রาและแหล่งที่มาให้ชัดเจน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ

จบครับ